

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини»

**НА ТЕМУ: «СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ
МІЖНАРОДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ»**

Виконавець:

Студент 4зф13 групи ЦЗФН
Корнілов Єгор

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри МЕВ
Воронова Олена Вікторівна

ОДЕСА – 2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність кваліфікаційної роботи. Однією з ключових тенденцій останнього десятиліття у розвитку міжнародної інвестиційної діяльності України стало підсилення взаємодії з країнами Європейського Союзу. Пріоритет даному напрямку надано в результаті активізації інтеграційних процесів, які були реалізовані через Угоду про асоціацію з ЄС та створення Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Ці ініціативи сприяли лібералізації інвестиційного клімату та поступовій гармонізації національного законодавства до стандартів *acquis* ЄС, що є важливим для залучення міжнародних інвестицій та подальшого розвитку економічних відносин.

Сфера міжнародних інвестицій є ключовим елементом економічного розвитку держави. На сьогодні, міжнародна інвестиційна діяльність України ще знаходиться на стадії формування, що в основному зумовлено відсутністю адекватної нормативно-правової бази та ефективних інституційних механізмів. В контексті цих проблем, важливим стає наукове обґрунтування теоретичних та практичних аспектів інвестиційної діяльності, а також аналіз перспектив розвитку міжнародних інвестиційних відносин з країнами Європейського Союзу.

Дослідження сутності категорій «міжнародні інвестиції» привернуло увагу багатьох вчених. Однак, незважаючи на розгорнуті дослідження, які висвітлюють загальні аспекти функціонування міжнародних інвестицій, недостатньо уваги приділено конкретним проблемам інвестиційних відносин. Це підтверджує актуальність обраної теми і необхідність глибокого аналізу теоретичних і практичних аспектів таких відносин, що є важливим для визначення напрямків подальшого розвитку міжнародної інвестиційної діяльності України.

Мета і задачі дослідження. Метою даної роботи є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій, спрямованих на вирішення питань подальшого розвитку міжнародної інвестиційної діяльності України.

Відповідно до мети, поставлено і вирішено наступні задачі дослідження:

- розглянути сутність та функціональну роль міжнародної інвестиційної діяльності
- визначити основні фактори, що впливають на стан міжнародної інвестиційної діяльності
- дослідити систему регулювання міжнародної інвестиційної діяльності в Україні
- проаналізувати сучасний стан інвестиційної привабливості України
- запропонувати напрями активізації інвестиційної діяльності в Україні

Об'єктом дослідження даної роботи є міжнародна інвестиційна діяльність та стан інвестиційної привабливості України.

Предметом дослідження даної роботи є теоретико-методичні основи та практичні напрямки удосконалення стану міжнародної інвестиційної діяльності в Україні.

Методи дослідження. При написанні роботи використано метод теоретичного узагальнення даних, системного аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, групування та класифікації, структурний метод, статистичні та математичні методи, матричні.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти України; матеріали зарубіжних та вітчизняних конференцій; монографії та наукові публікації зарубіжних і вітчизняних учених-економістів; інформація мережі Інтернет; результати власних досліджень автора.

Публікації та апробація результатів дослідження. Пропозиції автора щодо вирішення ряду проблем в аспекті міжнародної інвестиційної діяльності представлено на XI Міжнародній науково-практичній конференції «Практичні та теоретичні питання розвитку науки та освіти», м. Львів. За результатами виконання кваліфікаційної роботи опубліковано тези: «Роль конкуренції в контексті міжнародної інвестиційної діяльності» та «Ефективність державних стимулів для залучення іноземних інвестицій»

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (41 найменування). Загальний обсяг роботи становить 71 сторінку. Основний зміст викладено на 67 сторінках. Робота містить 10 рисунків та 1 таблицю.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні аспекти міжнародної інвестиційної діяльності**» розглянуто сутність поняття міжнародної інвестиційної діяльності, розглянуто світовий досвід міжнародних інвестицій, та досліджено вплив міжнародних інвестиційних угод на економіку країн.

У другому розділі «**Аналіз стану міжнародної інвестиційної діяльності в Україні**» проаналізовано динаміку міжнародних інвестицій в економіку України, проведено структурний аналіз іноземних інвестицій в Україні, а також досліджено головні проблеми та бар'єри які стоять на шляху інвестиційної діяльності в Україні.

У третьому розділі «**Перспективи удосконалення міжнародної інвестиційної діяльності в Україні**» розглянуто основні напрямки політики приваблення інвестицій, досліджено основоположні аспекти при розробці стратегії інвестиційної привабливості України на міжнародній арені, а також проведено аналіз механізмів підтримки та стимулювання іноземних інвестицій.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного теоретичного дослідження та аналізу різних підходів до визначення дефініцій «міжнародні інвестиції», «інвестиційні

угоди» встановлено, що міжнародна інвестиційна діяльність є специфічною формою взаємодії на ринку прямих та портфельних інвестицій між інвесторами та бенефіціарами різних країн. Ця діяльність включає не тільки перерозподіл капіталу, але й трансфер технологій, управлінських практик та інноваційних процесів, що в сукупності сприяє глобальному економічному зростанню та розвитку.

Доведено, що розвиток глобальної економіки на сучасному етапі відбувається здебільшого завдяки різкому зростанню частки міжнародних інвестицій у світовому валовому національному продукті та домінуванню доходів від міжнародної інвестиційної діяльності у структурі сукупних доходів розвинутих країн. Інтенсивний розвиток світового ринку міжнародних інвестицій є характерною ознакою сталого економічного зростання всіх без винятку країн світу.

Встановлено, що основними складовими міжнародної інвестиційної діяльності є безпосередньо інвестиційні дії, які пов'язані з розміщенням капіталу в іноземні активи або з трансформацією фінансових ресурсів в інвестиційний капітал; операційні послуги, які представляють собою послуги інвестиційних інституцій, що забезпечують повноту, цілісність, прибутковість і ліквідність процесу надання інвестиційних послуг, проте не опосередковують прямий рух інвестиційних активів; та супровідні послуги, які не здійснюють безпосередню трансформацію капіталу, але є невід'ємною частиною процесу надання первинних інвестиційних послуг, спрощуючи їх реалізацію або забезпечуючи необхідні умови для їх ефективного виконання.

Визначено, що міжнародні інвестиційні угоди мають потенціал значно впливати на економічний розвиток країн-учасниць, стимулюючи інвестиції, стабільність, зайнятість та технологічне оновлення. Втім, успішність таких угод залежить від їхньої здатності враховувати інтереси всіх сторін, забезпечуючи справедливий розподіл вигод від інвестиційних процесів.

Виявлено, що міжнародні інвестиційні угоди мають значний вплив на регуляторне середовище країн-учасниць, сприяючи законодавчим і регуляторним змінам, які забезпечують захист інвестицій та сприяють створенню сприятливих умов для міжнародних бізнес-операцій. Ці зміни підвищують правову впевненість, сприяють економічній стабільності та залучають інвестиції, що в кінцевому результаті позитивно впливає на економічний розвиток країн.

Міжнародна інвестиційна діяльність може зіткнутися із критикою, або навіть з конфліктами із державами учасниками інвестиційної діяльності. Для сприяння міжнародної інвестиційної діяльності впроваджуються міжнародні засоби контролю за здійсненням інвестицій, а також функціонують арбітражні органи для вирішення спорів на міжнародному рівні.

Досліджено ключові зміни в структурі зовнішньої торгівлі України за останнє десятиліття, зокрема, значне зростання ролі країн Європейського Союзу як основних торговельних партнерів. Це трансформація стала можливою завдяки підписанню Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також введенню поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ),

що сприяло інтенсифікації економічних відносин та зміцненню торговельних зв'язків з європейськими країнами.

Аналіз динаміки міжнародних інвестицій показав, що попри численні виклики, Україна залишається привабливим ринком для іноземних інвесторів. Зростання інвестицій відбувається завдяки поліпшенню інвестиційного клімату та реалізації реформ. Особливий акцент робиться на секторах ІТ, агропромисловості та відновлювальної енергетики, які приваблюють значні капіталовкладення з-за кордону.

Було з'ясовано, що головні країни інвестори до Української економіки це країни Європейського Союзу, Сполучені Штати, Канада, та в останні роки зростає інтерес з боку Китаю.

Структурний аналіз іноземних інвестицій підкреслив зміщення інвестиційних потоків у напрямку високотехнологічних та експортно-орієнтованих галузей. Це сприяє диверсифікації економіки та збільшенню її конкурентоспроможності. Європейські країни продовжують бути основними інвесторами, що підкріплюється політичними та економічними зв'язками через Угоду про асоціацію з ЄС.

В процесі дослідження стало відомо, що навіть в стані війни Україна отримує мільярдні прямі іноземні інвестиції. Це говорить про те що Україна є перспективним об'єктом інвестування і коли настане період економічного зростання то економіка України зможе надати набагато вищі показники ніж інші країни СНД. Міжнародні інвестиції мають комплексний вплив на економіку України, стимулюючи її зростання, розвиток інфраструктури, зміцнення ключових секторів та покращення соціально-економічного становища населення. Ці інвестиції є важливим фактором у відновленні та модернізації економіки, особливо у контексті поточних викликів та триваючого конфлікту.

Було досліджено ряд існуючих проблем та бар'єрів для міжнародного інвестування. Головними перешкодами для залучення іноземних інвестицій є політична та економічна нестабільність, корупція та бюрократія, недоліки законодавчої бази, обмежений доступ до фінансування та мала кількість кваліфікованих кадрів.

В роботі з'ясовано, що, незважаючи на прогрес у залученні іноземних інвестицій та розвитку ключових секторів, Україні необхідно продовжувати реформи для подолання існуючих викликів. Забезпечення стабільності, покращення законодавства, боротьба з корупцією та поліпшення інвестиційного клімату мають стати пріоритетами для забезпечення стійкого економічного росту та привабливості країни для міжнародних інвесторів.

Досліджено основні напрямки політики приваблення інвестицій, було розглянуто основні підходи до складання стратегії інвестиційної привабливості України, а також було проаналізовано механізми підтримки та стимулювання іноземних інвестицій.

Визначено, що створення чіткого, передбачуваного та прозорого інвестиційного середовища є критично важливим для залучення іноземних інвестицій в Україну. Реформування законодавства має включати: кодифікацію

та уніфікацію законів, прозорість законодавчого процесу та оптимізацію процедур.

Доведено, що для створення стратегії інвестиційної привабливості України необхідно провести аналіз поточної ситуації із оцінкою існуючих умов для інвесторів, включаючи економічний клімат, політичну стабільність, рівень корупції, та існуючу інфраструктуру, а також із вивченням досвіду країн, які успішно покращили свою інвестиційну привабливість. Створення цілісної стратегії, має включати політичні, економічні, соціальні та технологічні ініціативи, розробку спеціальних програм для приваблення інвестицій у високопріоритетні галузі, такі як ІТ, зелена енергетика та високотехнологічне виробництво.

Досліджено основні механізми підтримки та стимулювання іноземних інвестицій, а саме: фінансові стимули, гарантії та страхування ризиків, правову підтримку, розвиток інфраструктури, міжнародне партнерство та співпрацю, освітні та інформаційні кампанії.

З'ясовано, що інтеграція з міжнародними організаціями забезпечує Україні доступ до глобальних ресурсів, знань та мереж, що є важливим для розбудови економічного потенціалу країни. Це включає участь у програмах, які фінансуються міжнародними фінансовими інститутами, такими як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Європейський банк реконструкції та розвитку. Така співпраця не тільки допомагає залучати фінансові ресурси, але й підтримує Україну в імплементації необхідних реформ, підвищенні прозорості та ефективності управління.

Доведено, що активне просування через медіа включаючи використання традиційних та цифрових каналів комунікації для розповсюдження інформації про інвестиційні можливості в Україні можуть ефективно залучати увагу та викликати інтерес до інвестиційних проектів в країні.

Таким чином, виконання усіх зазначених в розділі заходів поліпшення інвестиційної привабливості забезпечать Україні необхідні інструменти та платформи для підвищення її інвестиційної привабливості та ефективної інтеграції в глобальну економіку, що є ключовими для забезпечення сталого економічного розвитку.

АНОТАЦІЯ

Корнілов Єгор. Стан та перспективи удосконалення міжнародної інвестиційної діяльності України.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини». - Одеський національний економічний університет. - Одеса, 2024 р.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є міжнародна інвестиційна діяльність та стан інвестиційної привабливості України.

В роботі розглянута сутність та функціональна роль міжнародних інвестицій; визначені основні фактори, що впливають на стан інвестиційної діяльності; встановлені показники аналізу результатів міжнародної інвестиційної діяльності.

Проведено аналіз сучасного стану та динаміки міжнародної інвестиційної діяльності України та факторів, що на неї впливають.

Досліджено перспективи удосконалення міжнародної інвестиційної діяльності в Україні; зроблені пропозиції щодо підвищення привабливості України для міжнародного інвестування та рекомендовано впровадження інвестиційно-інноваційної моделі ринку фінансових послуг.

Ключові слова: міжнародна інвестиційна діяльність, інвестиційна привабливість України, динаміка інвестування в економіку України, інвестиційні бар'єри, структурний аналіз інвестування.

ANNOTATION

Kornilov Egor. State of the prospects for improving the international investment activity of Ukraine.

Qualification of work to achieve the bachelor's degree in specialty 292 "International Economic Studies" under the graduate program "International Economic Studies". - Odessa National Economic University. - Odessa, 2024.

The bachelor's qualification consists of three sections. The object of the study is international investment activity and the state of Ukraine's investment attractiveness.

The work examines the essence and functional role of international investments; identification of the main factors that influence the investment activity; indicators have been established for analyzing the results of international investment activity.

An analysis of the current dynamics of international investment activity in Ukraine and the factors that influence it has been carried out.

The prospects for improving international investment activity in Ukraine were explored; Propositions have been developed to increase the attractiveness of Ukraine for international investment and it is recommended to promote the investment-innovation model in the financial services market.

Key words: international investment activity, investment profitability of Ukraine, dynamics of investment in the Ukrainian economy, investment barriers, structural analysis of investment.